

Redactie en Administratie : Bob Entrop, Zeezwaluwstraat 201/203
Scheveningen. Tel: 55 42 10.

1953 gaat

Heel vaak is het Decemбернаummer van ieder maandblad een afspiegeling van heel die serie feesten, welke het typische karakter van de Decemберна maand vormen.

Feesten van vrolijkheid, bezinning en overpeinzing.

Nu, vrolijk mogen wij zeker zijn, nu dit de laatste Kor is, welke zonder omslag bij U in de bus komt glijden, want de nieuwe omslag voor de 4e jaargang, welke momenteel in druk is, zal U zeker verrassen.

Hoe hij er uit ziet vertellen wij U nog niet, dat blijft voor die leden, die reeds hun contributie ad f. 4.- voor 1954 aan ons hebben overgemaakt, inderdaad een verrassing.

Wij kunnen blij zijn, dat ook de adverteerders ons trouw zijn gebleven en graag weer een plaats op de achterpagina van de omslag willen innemen.

Dat vele leden zo spontaan hun antwoordstrook vergezeld van de contributie aan ons overstuurd is hier een woord van dank waard.

Zij weten zich ook nu reeds voor het nieuwe jaar verzekerd van de steun en de service, welke onze stichting haar leden bij de beoefening van de zee-aquaristiek en de zee-biologie aanbiedt.

Dat er nog leden zijn, welke hun antwoordstrook nog niet terugzonden, is tengevolge van deze drukke feestenmaand begrijpelijk. Mogen wij dit dus nog even in herinnering brengen?

U kent onze stelregel nog wel van vorig jaar niet waar? Geen contributie, geen maandblad. Niemand zal het ons kwalijk nemen, dat wij eerst dan tot maandblad verzending overgaan, wanneer U de contributie ad f.4.- aan ons overgemaakt heeft.

En wie zou ons maandblad in nieuwe jas en met rijke afwisselende inhoud ook het volgende jaar niet willen ontvangen?

Elders in dit nummer zult U lezen van een zeer bijzondere artikelenreeks, welke met het eerste nummer van 1954 al gaat beginnen.

Willen we ons dan toch nog een ogenblik tot overpeinzing zetten, wel dan moeten we eerlijkheidshalve getuigen van een bewogen B.M.-jaar 1953, maar...en dat is erg gelukkig...het ligt alweer in het verleden.

Geeft dat onschuldige "Januari-kalenderblaadje" U ook altijd zo'n flinke dosis spirit en goede moed voor de aanpak van het nieuwe jaar? Nu wij popelen van ongeduld om te laten zien, waartoe wij ook in 1954 in staat hopen te zijn.

Dat ook U met ons, en wij met U van 1954 weer een goed "ouderwets" B.M.-jaar zullen weten te maken is de wens van Uw voorzitter,

BOB ENTROP.-

VARIA-MARITIMA.

HET BESTUUR VAN DE STICHTING BIOLOGIA MARITIMA.

Het Bestuur van de Stichting Biologia Maritima is als volgt samengesteld:

Bob Entrop - Voorzitter
A.C. Verbaan - Secretaris - Penningmeester
E.L. Hoog - Bestuurslid - Technische afdeling
H. Vis - Bestuurslid - Maandblad expeditie.

Het Centrale Adres, waarheen U al Uw correspondentie, copy, contributiebetalingen, vragen, waarnemingen en wat al niet meer kunt zenden is

ZEEZWALUWSTRAAT 201/203, Scheveningen. Tel: 554210

Het instellen van één centraal adres voldoet niet alleen organisatorisch heel goed voor het bestuur, maar ook de leden zien er het voordeel van in. Men schrijft ons: Even tussen twee haakjes: Goed gezien één zo'n adres, waar ik met al mijn geschrijf, gevraag en gestort kan aankloppen. Voor mij een bewijs, dat de stichting een krachtige eenheid zal vormen.

ONS GIRONUMMER

Wij hopen dat de girodienst ondanks alle oliebollen snel ons nieuwe gironummer bekend zal geven. U leest het hopelijk reeds in het Januari-nummer. Wacht echter niet met contributie betalen, maar doe het nu even per postwissel.

VOOR DE LIEFHEBBERS

Door een buitenkansje beschikken wij nog over enkele exemplaren van het Verkades album: Zeewater-aquarium en Terrarium. U weet wel dat album, dat al zo lang uitverkocht is. Heeft U het nog niet? Weest U er dan als de kippen bij. Stuur een postwissel van f.3,25, dan heeft U het franco thuis.

VIA EEN CABARETVOORSTELLING EEN ZEEPAARDJE IN HET ZEE-AQUARIUM.

Ja lacht U niet; inderdaad via een cabaretvoorstelling in het bezit van een zeepaardje (*Hippocampus europaeus*) gekomen. Kennissen van mij reisden als cowboy-band naar Dieppe in Frankrijk, waar in de afgelopen weken onze haringvissers haring aan het verschalken waren. Zaterdag komen de vissers aan de wal in Dieppe om zoals toen te genieten van de ernst en de luim van cabaretartisten. Laten die lui nu zo hun best gedaan hebben dat één van hen een levend zeepaardje cadeau kreeg! Hij nam het mee op de lange reis in.....een jeneverfles, welke, dat moet gezegd worden, leeg was gemaakt en toen gedeeltelijk gevuld met zeewater.

Het beestje was met alle ophoud mee drie dagen op reis geweest voor hij bij mij binnen kwam, en hoe! Springlevend, lustig zwemmend en met zijn staart kronkelen. Hij heeft nu een eigen verblijf gekregen in de

vorm van een klein bakje gestoffeerd met stenen en takken sponswier. Eerst had ik hem in de grote gezelschapsbak gedaan, maar toen de *Blennius pholis* neiging kregen hem in zijn Zeepaardenstaart te gaan bijten, heb ik hun die pret niet gegund.

Het is een alleraardigst beestje, dat vooral bij bezoeksters reuze in de gunst schijnt te kunnen komen.

Wanneer hij met gestrekte staart rondzwemt is hij ongeveer 6 cm. Toen ik hem kreeg was hij mooi goudgeel, maar nu hij geregeld tussen de sponswieren leeft, is hij meer bruinig geworden.

De sponswiertakjes gebruikt hij dankbaar als houvast voor zijn krulstaart. Al heen en weer zwaaiend snuffelt hij tussen het wier naar de nauplii-larven van de pekelkreeftjes (*Artemia salina*). Zoals bekend is het voedselprobleem bij het houden van zeepaardjes werkelijk een probleem. Door het nauwe bakje kan in de eerste plaats al geen groot voer als wormpjes passeren, maar bovendien worden ook b.v. *Tubifex* in fijn gehakte vorm versmaad. Het zeepaardje lust alleen maar kleine kreeftachtigen en om die in zee te bemachtigen is niet eenvoudig. Zomers kunnen we met succes gezeefde daphnia's voeren, al hoewel dit ook bij kleine beetjes tegelijk moet gebeuren, *Daphnia*'s zijn immers binnen enkele ogenblikken in zeewater dood. Wanneer er dus geen andere opruimers in de bak aanwezig zijn, zoals heremietkreeftjes en steurkrabben, zou er teveel voedsel op de bodem blijven liggen en tot rotting overgaan.

De pekelkreeftjes zijn dan ook een uitkomst. In een pot met zeewater, welke op een warme plaats b.v. de schoorsteen geplaatst wordt, doen we een mespunt *Artemia*-eitjes. Na ongeveer 24 uur krioelt het in het water van zeer kleine nauplii. En die lust het zeepaard wel, alhoewel hij er heel wat moet eten om zijn buikje rond te krijgen. Natuurlijk hoop ik dat mijn zeepaard een lang leven beschoren is. Zo ja, nu dan hoort U nog wel eens hoe hij het maakt of gemaakt heeft.

EEN BELANGRIJKE ARTIKELREDEKS IN DE NIEUWE JAARGANG 1954.

De Heer A. Compaan, lid van de Haagse Werkgroep, chemicus en een B.M.-er, die het zijne er toe wil bijdragen om de zee-aquarietiek populair te maken, maar tevens op hoger plan te brengen, heeft ons spontaan aangeboden een interessante artikelenreeks - of eigenlijk liever twee - voor ons maandblad te gaan schrijven.

Nu lezers, dit wordt een reeks, waaraan wij zeer veel zullen hebben, want als U de titel hoort: KENNEN WIJ ONS ZEEWATER ? WIJ GAAN HET ZELF ONDERZOEKEN ! dan zult U het met ons eens zijn, dat dit een onderwerp is, dat nog niet zo vaak is aangesneden, maar toch uiterst belangrijk is, bij de beoefening van de zee-aquaristiek, Wanneer er plotseling dieren dood gaan, of ons zeewater een groen of melkwit kleurtje krijgt, wanneer de anjelieren niet willen, zoals wij wel graag willen, dan stellen we ons direct de vraag: Hoe zou dat komen? Zou er iets met het zeewater in mijn aquarium niet in orde zijn?

Dat zou wel eens juist geraden kunnen zijn, maar U bent er niet zeker van. Nu de Heer Compaan zal ons de weg gaan wijzen naar zeewateronderzoek, zoals dat door elk van ons met bescheiden middelen gepleegd kan worden.

Lieden, die daar wat meer van af weten zullen zeggen: Alles goed en wel maar als je het plankton in je bak wil bekijken, moet je toch ook beschikken over een microscoop en dat is toch geen bescheiden middel. U heeft gelijk, maar in de tweede artikelenreeks, die gelijktijdig met de eerste start en BOUWEN EN WAARNEMEN getiteld is, gaat de Heer Compaan in het eerste gedeelte met ons ZELF EEN MICROSCOOP BOUWEN. Zorgt U er dus voor deze artikelen niet te missen, stel dus Uw maandblad toezending safe door contributiebetaling.

KUNSTMEST UIT ZEEWATER.

Heeft U ook in de courant gelezen, dat Nederland in samenwerking met Noorwegen op het terrein van de Hoogovens te IJmuiden een proeffabriek heeft gebouwd, waar men kunstmest uit zeewater gaat winnen? Ik stel me al voor dat we later evenals de boeren bij de Coöp. Kunstmest Centrale onze kunstmest voor de zeevieren gaan bestellen. Wie weet zal dan nog eens in ons maandblad komen te staan: Opgelet Zeeaquarianers, deze maand is het tijd om te ploegen en over 14 dagen doet U er goed aan de bak te "bekunstmesten"!!!

WIST U dat de Franse Academie in 1871 verklaarde dat zeewater een heel gezonde drank is en ook lekker smaakt, mits men er wat suiker aan toevoegt? Tevens zou men met zeewater heel goed brood kunnen bakken, aangezien het zout vanzelf verdwijnt.

WIST U dat enkele jaren geleden in Amerika flessen met zeewater werden verkocht met op het etiket Cal-O-Dine. Het water werd grif verkocht, want het was goed voor de gezondheid!!! Iemand kocht een fles zeewater bij een verkoper op de boulevard juist toen het eb ging worden. Toen hij enige tijd later zag hoe ver de zee al gezakt was zei hij: Nou hij maakt goede zaken!

EENDENMOSSSEL OP EEN GLOEILAMP.

Onlangs vond de Haagse Contactman de Heer E.L. Hoog op het Zuiderstrand te Scheveningen in de vloedlijn een Philips gloeilamp. Nu is dat niets bijzonders, maar wel als het blijkt dat een eendenmossel (*Lepas anatifera*) dit gloeilampje als aanhechtingsplaats heeft uitgekozen.

Eendenmossels hechten zich in hun larvenstadium aan drijvende voorwerpen vast als kurkenbossen, flessen, drijfhout e.d. Een gloeilamp is wel een substraat, dat een beetje uit de toon valt. Het is anders wel een mooi voorbeeld van Natuur en Techniek.

EENDENMOSSELS OP EEN GROOT STUK CANVAS.

Van ons lid de Heer G. de Haan van het Texels Museum vernamen wij dat hij op het Texelse strand een groot stuk canvas had gevonden, dat tot de laatste plaats bezet was met eendenmossels (*Lepas anatifera*). Hele jonge dieren en ook prachtige grote volgroeide exemplaren zaten mannetje aan mannetje. Typisch was dat op de steel van het ene dier de steel van één of meerdere dieren weer vastgehecht zat. Sommige stelen waren wel 30 en meer centimeter lang.

De bespreking per krabbensoort, welke in het October-nummer begonnen was wordt nu voortgezet met de wel zeer spectaculaire en typische

Heremietkreeft (*Pagurus bernhardus*). Dit is wel een dier, dat ook buiten de kringen van zee-aquarianers een grote bekendheid geniet. En niet zonder reden. Het is immers de enige soort in Nederland, welke zyn ongepantserde staargedeele in een leeg slakkenhuis stopt en dan daarin bescherming vindt tegen belagers.

De heremietkreeft is een graag geziene gast in het zee-aquarium al valt het deen gemakkelijker om heremieten in leven te houden dan een ander. Wat daarvan de oorzaak kan zyn? Misschien is er niet één oorzaak, maar zyn er vele. We weten daar nog zo weinig vanaf. (Wie weet dat we na de artikelen van de heer Compaan over de doodsoorzaak wat meer licht kunnen laten schynen).

De Heremietkreeft is een uiterst rustige aquariumbewoner, afgezien dan van het feit, dat - wanneer wemeerdere exemplaren in de bak hebben - we getuige kunnen zyn van spannende bokspartyen.

Ook doet zich vaak het geval voor, dat wanneer in de ene heremietkreeftblykbaar erg gesteld is op het huis van een ander, hy de oorspronkelyke bewoner gewoon uit zyn huis sart. Kan de één de ander er niet met de scharen uitwerken, omdat het slachtoffer zich heel ver in zyn huisje teruggetrokken heeft, dan pakt hy het huisje met beide scharen beet en bonkt het huisje ~~tegen~~ tegen zyn eigen huisje heen en weer. Dit gaat net zo lang tot de aangevallene toegeeft en uit zyn huis kruipt, dat dan direct door de aanvaller in bezit genomen wordt.

Het is werkelyk de moeite waard om de gedragingen van de heremietkreeften in Uw aquarium eens heel nauwkeurig gade te slaan. U zult dan steeds iets nieuws ontdekken. Zo trof ons lid de heer Van Egdome uit Rotterdam het, dat hy de paring van de heremietkreeften in zyn aquarium heeft kunnen waarnemen, iets dat toch wel erg interessant is. De heer van Egdome heeft zyn waarnemingen in zyn waarnemingencahier vastgelegd en tevens beloofd daarvan voor ons maandblad een artikeltje te brouwen. Wy wachten met spanning.

De heremietkreeften na de verschaling en dus na een gelyktydig plaatsvindende groei van huis zouden verwisselen, gaat niet altyd op, want ook zonder deze aanleiding wisselen zy zo vaak van huis, dat zy soms weer in hun oorspronkelyke huis terugkomen. Dit is tenminste zo in het aquarium door my waargenomen. Of dit in denatuur ook zo zal zyn is een open vraag. Daar zullen waarschyndlyk meerdere lege woningen beschikbaar zyn en zal ook door stroom het verlaten huis eerder buiten bereik komen liggen om het voor de tweedemaal te kunnen betrekken.

We hebben reeds vaker de heremietkreeft aan U voorgesteld als de Gemeente Reiniging van het Zee-Aquarium.

Kruipend over de zeebodem van het aquarium rommelt hy met zyn schaarpoten met schepbewegingen door het zand en alle voedselresten verdwynen als sneeuw voor de zon. In de literatuur lezen we dat heremieten aan half afgebroken voedsel de voorkeur geven, maar in het aquarium kunnen we toch ook maar al te vaak zien dat hy vers opengebroken mosselen graag als voedsel neemt. (Wordt vervolgd)

Bob Entrop

CARCINUS

IN ZYIN BOEKENHOEK

PREPAREREN door J.G.Th. van Nes

Wie er een verzameling op na wil houden zal het ook op prijs stellen de kunst van het prepareren machtig te zyn. En hoewel iedere preparateur zal toegeven, dat er in dit vak heel veel handigheid en foefjes - uit ervaring verkregen - by te pas komen, toch is het prettig dat de beginnende verzamelaar in het bovengenoemde boekje een goede leidraad vindt, waaruit hy de grondbeginselen kan putten.

Het boekje omvat veel onderwerpen zowel uit het dieren - als uit het plantenryk.

Wanneer ik even een greep mag doen, welke vooral door verzamelaars van zeedieren van belang is, zou ik willen noemen het prepareren van krabben, zeesterren, anemonen, weekdieren en het maken van microscopische preparaten. By ieder hoofdstuk vermeldt de schryver enige literatuur, betrekking hebbende op de te prepareren dieren,

Wie met dit boekje als handleiding aan het prepareren wil slaan, zal daaraan prettige uren beleven en trots kunnen zyn op een zelfgeprepareerde verzameling. In een aantrekkelijk afwasbaar bandje bedraagt de prijs F. 4,50. Uitgave N.V. W.J. Thieme Cie-Zutphen.

De Boeiende Dierenwereld door Alan Devoe

Er zyn al heel wat boeken verschenen, welke hun licht lieten schynen op de dierenwereld als één geheel, maar dit boek heeft my wel byzonder gepakt. Het heeft het karakter van een vraag en antwoordspel. In het eerste hoofdstuk van het boek, waarin de schryver het karakter van zyn boek uiteenzet, vertelt hy hoe hy als jongen werd gegrepen door die wondere dierenwereld. Maar tegelyk kwamen devragen-en vaak demeeft voor de hand liggende-op hem aan, maar nergens konden boeken hem het antwoord geven. Watv dat dan wel voor vragen waren? Ny byvoorbeeld: drinken vissen, kan een vis kleuren waarnemen, kunnen vogels tellen, leggen alle vogels eieren, hoe lang leven de dieren en nog duizend en één vragen meer. En al deze vragen beantwoordt de schryver op een prettige, begrypelyke en boeiende manier. Het geeft eigenlyk helemaal niet waar we met lezen beginnen. Overal is het raak, maar zyn we eenmaal begonnen, dan blyven we doorgaan, want steeds weer doemt er een nieuwe vraag op, waarop we het antwoord heus niet altyd zo direct uit eigen kennis kunnen geven. Op heel prettige wyze vertelt de schryver ons zyn eigen zienswyze op wat we by de dieren practische intelligentie, instinkt en verstand noemen.

Typografisch is het boek keurig verzorgt en wel speciaal ook de tekeningen van W.A. van de Walle zyn van opvallende fynheid.

Ik ben er van overtuigd dat een ieder die werkelyk belangstelling heeft voor de dierenwereld, dit boek met genoegen zal lezen. Juist omdat de vragen zo simpel en de antwoorden zo boeiend zyn heeft dit boek voor my en naar ik hoop ook voor U zo'n speciale charme.

Het werd uitgegeven door Uitgeverij Hollandia-Baarn en Gebonden F. 7,90.